

Kříž a církev

Texty na tento týden

Ef 2,11–22

Základní verš

„Ale v Kristu Ježíši jste se nyní vy, kdysi vzdálení, stali blízkými pro Kristovu prolitou krev. V něm je náš pokoj, on dvojí spojil vjedno...“ (Ef 2,13.14)

Představ si, že jsi pohan, Řek, který se naučil vážit si Boha Židů. Rozhodl ses dokonce opustit uctívání různých bohů a bůžků svých předků a přijal jsi jediného pravého Boha. Rozhodneš se navštívit Jeruzalém. Už zdálky v němém úžasu obdivuješ krásu tamního chrámu. Potom slyšíš melodii a zpěv, který ve tvém srdci probudí touhu vzdávat Bohu chválu. Když však přijdeš do chrámu a přejdeš po vstupním nádvoří, ocitneš se tváří v tvář zdi, která je vysoká téměř jeden a půl metru. Každých pár kroků podél zdi narazíš na tabulku, na které je v latině a v řečtině napsáno upozornění: „Žádný cizinec nesmí překročit ohrazení kolem chrámu. Každý, kdo tak učiní, bude odsouzen za své jednání k smrti.“ Okamžitě tě naplní smutek a pocit odcizení.

Ve verších Ef 2,11–22 Pavel poukazuje na Kristův kříž, který do dané situace přináší zásadní změnu. Boží totiž všechny bariéry a zdi. Vertikální část kříže ukončuje odcizení a smiřuje lidi s Bohem. Horizontální usmířuje lidi mezi sebou. Kříž odstraňuje nepřátelství a přináší mír mezi židy a pohany, činí z nich „jednoho nového člověka“ (Ef 2,15). Stává se z nich nový chrám, „duchovní příbytek Boží“ (Ef 2,22).

Co to pro nás dnes znamená?

Osnova lekce

Druhá polovina 2. kapitoly listu Efezským představuje praktické důsledky přijetí Ježíšovy oběti pro mezilidské vztahy. Zvláště se zaměřuje na dlouholeté „nepřátelství“ židů a pohanů, kteří se v Kristu mohou stát jedním usmířeným společenstvím.

- Ef 2,11–13: Vzdálení se díky Kristu stávají blízkými (neděle)
- Ef 2,14–16: Nepřátelé jsou vzájemně usmířeni (pondělí)
- Ef 2, 14.15: Rozdělující zeď je zbořena (úterý)
- Ef 2,17.18: Ježíš do vztahů přináší pokoj (středa)
- Ef 2,19–22: Usmíření věřící tvoří „Boží chrám“ (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

VZDÁLENÍ SE STÁVAJÍ BLÍZKÝMI

¹¹Pamatujte proto vy, kteří jste svým původem pohané a kterým ti, kdo jsou obřezaní na těle a lidskou rukou, říkají neobřezanci, ¹²že jste v té době opravdu byli bez Krista, odloučení od společenství Izraele, bez účasti na smlouvách Božího zaslíbení, bez naděje a bez Boha na světě. ¹³Ale v Kristu Ježíši jste se nyní vy, kdysi vzdálení, stali blízkými pro Kristovu prolitou krev. (Ef 2,11–13)

Osobní studium

Porovnej texty Ef 2,1–3 a Ef 2,11–13. O prvním jsme si už řekli, že v něm Pavel popisuje pohanskou minulost adresátů svého dopisu. Jak rozšiřuje popis jejich minulosti v dnešních úvodních verších?

Pohané, kteří v Efezu uvěřili v Krista a stali se součástí jeho „těla“, církve, byli kdysi zcela oddělení od Izraele a od spásy, kterou Bůh nabízel. Pavel považuje za důležité, aby si „pamatovali“ (Ef 2,11) tuto svou minulost. Tehdy byli „bez Krista“, Pomazaného, Mesiáše Izraele. Byli „odloučeni od společenství Izraele“ (Ef 2,12). A nejen to. Byli také „bez účasti na smlouvách Božího zaslíbení“, neměli naději na záchranu, kterou Bůh nabízel během dějin spasení. Můžeme tedy říci, že neměli nic společného ani s Izraelem, ani se spasením, které Bůh nabízel prostřednictvím vyvoleného národa. Pavel říká, že takový život – bez Krista, mimo společenství Izraele a bez účasti na smlouvách Božího zaslíbení – je životem „bez naděje a bez Boha na světě“ (Ef 2,12).

Napětí a nepřátelství mezi pohany a židy trvalo dlouho. Pavel v náznacích hovoří

o této pevně zakořeněné nenávisti, když se odvolává na jeden její příznak – vzájemné osočování a posmívání. Židé mluvili o pohanech s posměchem jako o „neobřezancích“ a pohané o židech se stejným pohrdáním jako o „obřízce“ (Ef 2,11; BK).

Ve verši Ef 2,13 však nyní Pavel poukazuje na něco zcela jiného. Apoštol napsal: „Ale v Kristu Ježíši jste se nyní vy, kdysi vzdálení, stali blízkými pro Kristovu prolitou krev.“

Když Pavel popisuje věřící z pohanů jako kdysi „vzdálené“ či „daleko“, odkazuje na verš Iz 57,19: „Pokoř, pokoj dalekým i blízkým, praví Hospodin. Vyléčím jej [lid]“ (viz Ef 2,17.18). V Kristu a prostřednictvím jeho kříže byli věřící z pohanů přiblíženi ke všemu, od čeho byli kdysi daleko – k Bohu, naději a k jejich židovským bratrům a sestřám. Pavlův popis naznačuje velmi dobrou zprávu: Kristův kříž má moc překlenout širokou propast mezi židy a pohany. Znamená to, že kříž je řešením na všechny naše spory a rozdělení. Tato dobrá zvěst nás vede k tomu, abychom se zamysleli nad rozděleními, která existují v našem životě a v církvi. Kříž má obrovskou moc a může překonat každé rozdělení.

Aplikace

Z jakého stavu tě Ježíš vykoupil? Proč by mohlo být důležité, aby sis pravidelně připomínal, jak jsi na tom byl, když tě Kristus našel, a kde bys byl nyní bez něho?

SMÍŘENÍ – BOŽÍ DAR Z KŘÍŽE

¹⁴V něm je náš pokoj, on dvojí spojil vjedno, když zbořil zeď, která rozděluje a působí svár. Svou obětí odstranil ¹⁵zákon ustanovení a předpisů, aby z těch dvou, z žida i pohana, stvořil jednoho nového člověka, a tak nastolil pokoj. ¹⁶Oba dva usmířil s Bohem v jednom těle, na kříži usmrtil jejich nepřátelství. (Ef 2,14–16)

Osobní studium

Jak Pavel popisuje kříž a vliv Kristova díla v každém z těchto míst dopisu Efezským? Jak bys shrnul, co Pavel říká o kříži? Jaký vliv má kříž na naše vztahy?

Ef 1,7.8

Ef 4,32

Ef 2,13.14

Ef 2,16

Ef 5,2.25

V kontextu pasáže, kterou tento týden studujeme (Ef 2,11–22), přináší kříž věřícím tři velké výhody: (1) Pohané, kteří byli „daleko“ od Boha a jeho lidu, jsou nyní „blízko“ (Ef 2,13) – stali se Božími syny a dcerami a zároveň bratry a sestrami židovských věřících (Ef 2,19). (2) Nepřátelství mezi židovskými a nežidovskými věřícími Kristus „usmrtil“ (Ef 2,16). Kristův kříž od-

straňuje to, co se zdálo být trvalou součástí nepřátelství a konfliktu mezi židy a pohany (Ef 2,17). (3) Místo nepřátelství přichází smíření. Kristus „oba dva usmířil s Bohem v jednom těle, na kříži...“ (Ef 2,16; porovnej s Ko 1,19–22).

Jak toto smíření vypadá? Jaké to je, „být smířený“? Představme si úplně odcizení mezi matkou a dcerou, které přišlo jako následek dlouhých let sporů a vzájemného nepochopení. Představme si, že se tato zášť rozplyne ve vlně milosti a odpuštění a ony se opět obejmou. To je smíření. Ke smíření dochází ve chvíli, kdy jeden člen sboru odloží vše, co jej odděluje od druhého, a uzná druhého člena sboru za milovaného sourozence v Kristu, a ten přijímá to, co mu bylo nabídnuto. Smíření není technický nebo právní pojem, ale popis nápravy narušených vztahů. Pavel představuje Kristovo mocné dílo na kříži, které ovlivňuje vztahy nejen mezi jednotlivci, ale také mezi skupinami lidí. Podle apoštola usmíření změní naše životy a ukončí rozpory, zastaví hádky a obnoví naše společenství a vzájemné porozumění.

Aplikace

Je někdo, s kým se potřebuješ smířit? Jak ti v tom může pomoci právě Kristův dar smíření?

JEŽÍŠ ZBOŘIL ZEĎ

¹⁴V něm je náš pokoj, on dvojitě spojil vjedno, když zbořil zeď, která rozděluje a působí svár. Svou obětí odstranil ¹⁵zákon ustanovení a předpisů, aby z těch dvou, z žida i pohana, stvořil jednoho nového člověka, a tak nastolil pokoj. (Ef 2,14.15)

Osobní studium

Jak se podle Pavla Kristus zachoval k zákonu „ustanovení a předpisů“? Proč to bylo potřeba? (Ef 2,14.15)

Pavel zde pravděpodobně zmiňuje balustrádu nebo zeď, která obklopovala nádvoří v Herodově chrámu a za kterou měl pod trestem smrti zakázán vstup každý, kdo se nenarodil jako Žid. Pavel si představuje, že tato zeď padá a pohané mají konečně úplný přístup k uctívání Boha (Ef 2,18). Každá taková zeď, říká Pavel, je odstraněna křížem. Právě kříž totiž ukazuje, že dva národy, židé a pohané, jsou ve skutečnosti jen jedním lidem.

Někteří vykladači si myslí, že Ef 2,14.15 mluví o zrušení či odstranění deseti přikázání, včetně přikázání o sobotě. V listu Efezským však Pavel prokazuje hlubokou úctu k Desateru jako zdroji pro formování křesťanského učednictví. Cituje páté přikázání (Ef 6,2.3) a naráží na další přikázání (např. sedmé:

Ef 5,3–14.21–33; osmé: Ef 4,28; deváté: Ef 4,25 a desáté: Ef 5,5). To je v souladu s Pavlovými dřívějšími tvrzeními o zákoně (Ř 3,31; Ř 7,12). Řeší zneužívání zákona, ale samotný zákon ctí a předpokládá jeho kontinuitu. Proto použít tyto verše ke zrušení platnosti Desatera, zejména ve světle všech ostatních textů v Bibli o věčné platnosti zákona, je zjevně nesprávná interpretace Pavlova záměru.

Naopak, jakékoli zneužití zákona k vražení klínu mezi židy a pohaný a zejména k vyloučení pohanů z plného společenství s Božím lidem a přístupu k uctívání, by bylo podle Pavla kletbou a zneužitím Božího plánu se zákonem. „Zákon“ v textu Ef 2,14.15 označuje pravděpodobně obřadní aspekty zákona, které oddělovaly židy od pohanů a které Pavel vyjadřuje složitou frází „zákon ustanovení a předpisů“. Druhou možností je, že Pavel má na mysli celý starozákonní systém zákona, protože se začal vykládat a zneužívat jako klín k vzdálení židů od pohanů.

Aplikace

Jakému napětí mezi adventisty sedmého dne nebo i jinými křesťany musíme čelit a snažit se ho překonat? Proč by naše společná láska ke Kristu měla stačit k překonání tohoto napětí?

JEŽÍŠ – KAZATEL POKOJE

¹⁷Přišel a zvěstoval pokoj, pokoj vám, kteří jste dalecí, i těm, kteří jsou blízcí. ¹⁸A tak v něm smíme obojí, židé i pohané, v jednotě Ducha stanout před Otcem. (Ef 2,17.18)

Osobní studium

Jak Pavel shrnuje Kristovu službu v Ef 2,17.18?

Jedním z důležitých konceptů listu Efezským je myšlenka pokoje. Samotný dopis začíná a končí požehnáním pokoje „od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista“ (Ef 1,2; porovnej s Ef 6,23). Ve verších Ef 2,14–16 Pavel vysvětloval, že Kristus zosobňuje pokoj, protože „v něm je náš pokoj“, a že tento pokoj vychází z kříže. Kristus nejen něco ukončuje – nepřátelství mezi židy a pohany (Ef 2,14.15), ale také něco nového vytváří – nového člověka, který prožívá smíření a pokoj (Ef 2,15–17). Takový klid není jen absencí konfliktů. Je to mír a pokoj vycházející z hebrejského konceptu *šalom* – zkušenost jednoty a blaha, které se projevují nejen v našem vztahu s Bohem (Ř 5,1), ale i v našem vztahu s druhými lidmi.

Jak si Pavel představuje věřící, kteří se podílejí na šíření Ježíšova poselství pokoje? (Porovnej také texty Ř 10,14.15 s verši Ef 2,17–19; Iz 52,7 a Iz 57,19.)

Ef 4,3

Ef 6,14.15

Evangelia obsahují příklady Ježíše jako kazatele pokoje. Ve svých poselstvích na rozloučenou učedníkům – a také nám – slibuje: „Pokoj vám zanechávám, svůj pokoj vám dávám“ (J 14,27). Svá slova pak uzavírá takto: „To jsem vám pověděl, abyste našli ve mně pokoj. Ve světě máte soužení. Ale vzchopte se, já jsem přemohl svět“ (J 16,33). Když se po svém vzkříšení zjevoval učedníkům, opakovaně jim říkal: „Pokoj vám!“ (J 20,19.21.26).

V textu Ef 2,17.18 Pavel rád zdůrazňuje, že Kristovo kázání o pokoji přesahuje dobu jeho pozemské služby. Ježíš „kázal pokoj“ nejen „blízkým“ (židovským věřícím; Ef 2,11–13), ale také „vzdáleným“ (tedy věřícím z pohanů, a to dokonce ještě předtím, než se obrátili). Po pochopení a přijetí těchto veršů všichni věřící zažijí hluboké požehnání.

Aplikace

Jak se můžeš naučit být „kazatelem pokoje“, místo abys byl „širitel konfliktů“? Do jakých situací můžeš právě v těchto dnech pomoci přinést klid a usmíření?

CÍRKEV – SVATÝ CHRÁM

¹⁹Nejste již tedy cizinci a přistěhovalci, máte právo Božího lidu a patříte k Boží rodině. ²⁰Jste stavbou, jejímž základem jsou apoštolové a proroci a úhelným kamenem sám Kristus Ježíš. ²¹V něm je celá stavba pevně spojena a roste v chrám, posvěcený v Pánu; ²²v něm jste i vy společně budováni v duchovní přibýtek Boží. (Ef 2,19–22)

Osobní studium

Jaké obrazy používá Pavel v Ef 2,11–22, aby naznačil důležitou jednotu mezi židy a pohany v církvi?

Celou 2. kapitolu listu Efezským jsme rozdělili na dvě části. Zatímco verše 1–10 ukazují, že žijeme v jednotě s Kristem, verše 11–22 zdůrazňují, že jako součást jeho církve žijeme i v jednotě s ostatními. Ježíšova smrt má vertikální vliv na navazování našeho vztahu s Bohem (Ef 2,1–10) a horizontální vliv při budování našich vztahů s druhými (Ef 2,11–22). Prostřednictvím kříže Ježíš boří vše, co odděluje věřící z pohanů od židovských věřících, včetně zneužívání zákona k prohlubování této propasti (Ef 2,11–18). Ježíš zároveň buduje. Staví úžasný nový chrám složený z věřících. Pohané, kteří byli kdysi vyloučeni z bohoslužeb na posvátných místech chrámu, se nyní připojují k židovským věřícím a stávají se spolu s nimi novým chrámem. Všichni se stáváme součástí Boží církve, posvěceného chrámu (Ef 2,19–22) a máme výsadu žít v souladu s Ježíšem a našimi bratry a sestrami v Kristu.

Jak souvisí Pavlovo použití obrazu církve jako chrámu v Ef 2,19–22 s použitím této metafory v následujících pasážích?

1K 3,9–17

2K 6,14–7,1

1Pt 2,4–8

Pavel používá přirovnání církve k chrámu jako vrcholný obraz úplného začlenění pohanů do církve. Kdysi měli zakázané uctívání na „nádvoří Izraele“ v chrámu. Nyní nejenže získávají přístup (Ef 2,18), ale sami se stávají stavebním materiálem pro nový chrám rostoucí jako „duchovní přibýtek Boží“ (Ef 2,22).

Pisatelé Nového zákona používají obraz chrámu k vyjádření posvátnosti církve a také Boží role při jejím zakládání a rozšiřování. Zároveň tím zdůrazňují jednotu věřících. Chrám se používá ve spojení s jazykem, který naznačuje, že je živý (viz Ef 2,21, kde chrám „roste“). Často také kladou důraz na proces stavby (viz Ef 2,22: „v něm jste i vy společně budováni“). Namísto statického obrazu církve rozpoznává, že tvoří „chrám Boha živého“ (2K 6,16).

Aplikace

Co pro tebe znamená, že jsi součástí stavby, kterou buduje Kristus? V čem se takový pohled na křesťanství liší od konstatování, že „jsi členem“ církve?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Pozorně si prostudujte následující úvod k diskuzním otázkám uvedeným níže:

V jakém konkrétním kontextu Pavel píše verše Ef 2,11–22, když popisuje rozsáhlé účinky kříže na lidské vztahy? Zabývá se vztahy mezi věřícími ze židů a z pohanů, kteří jsou společně členy církve. Vyjadřuje touhu, aby chápali, že žijí společně jako smíření členové Boží rodiny (Ef 2,19). V kontextu dopisu jako celku však Pavel ukazuje široký, dalekosáhlý záměr. Jeho tématem je velký, konečný Boží plán sjednotit vše v Kristu (Ef 1,9.10). Tento plán zahrnuje „každý nebeský i pozemský rod“ (Ef 3,15).

Ještě důležitější je, že jednota členů v církvi (specifické téma, kterému se věnuje v Ef 2,11–22) má sama o sobě širší záměr, který Pavel odhaluje v Ef 3,10: „Bůh chce, aby nebeským vládám a mocnostem bylo nyní skrze církev dáno poznat jeho mnohotvarou moudrost.“ Uskutečňováním jednoty, kterou Kristus vydobyl na kříži, mají věřící ukazovat, že Boží konečný plán sjednotit vše v Kristu je v plném proudu. Jejich smířené vztahy zjevují Boží plán pro vesmír sjednocený v Kristu. Proto je důležité vnímat Ef 2,11–22 v kontextu celého listu Efezským, kde nacházíme biblické principy týkající se důležitého tématu dneška – vztahů mezi skupinami lidí nebo rasami.

Otázky k rozhovoru

1. *Jaké biblické zásady týkající se etnických vztahů jsou uvedeny v Ef 2,11–22? Jak tato pasáž nabízí osobitý, na Krista zaměřený přístup k tématu, jaký vztah by měli mít příslušníci jedné etnické skupiny k příslušníkům jiné?*
2. *V souvislosti s Božím plánem pro budoucnost lidstva (Ef 1,9.10; Ef 2,11–22) je důležité, aby církev řešila své vlastní vnitřní problémy a konflikty mezi různými skupinami lidí. Proč? Jak to církev může dělat?*
3. *Které přetrvávající problémy mezi národnostními skupinami existují ve vaší komunitě? Jak může vaše církev sehrát pozitivní roli při realizaci sjednocujícího díla, které již Kristus vykonal na kříži? Jak se můžete podílet na této práci?*